

A-12343

$\frac{22}{248} - 2$

June. 2506.

Metsakahjutuli

ja

selle vastu võitlemine

ELMAR SAAR

RIIGIMETSADE TALITUSE VÄLJAANNE,
TALLINN, 1940

TARTU ÜLIKOO

Tall. Eesti Kirj.-Uh. trükik., Pikk 2. 1940.

U 2969825K

Sisukord.

Lhk.

Saatesõna.	5
Metsa tähtsus riigi- ja rahvamajanduses	7
Metsaohud	8
Kahjutule tekkimise põhjusi	8
Kahjutule tekkimise aeg	9
Kahjutulede ulatus ja suurus	11
Kahjutule liigid	13
Võitlus kahjutulega	14
Abinõud kahjutule lokaliseerimiseks	17
Kustutustööde juhatamine	18
Maatuli	19
Pinnatuli	19
Ladvatuli	21
Järelkustutus	23

Lisad: 1. Väljavõte „Metsaseaduse“ VI peatükist (SK XI 2, 1).

2. Väljavõte „Metsapõlemiste ja taime- ning loomariigist pärit-
olevate metsakahjurite tekkimise ja levimise ärahoidmise mää-
rusest“ (RT 1935, 86, 723).

3. Väljavõte Politseitalituse direktori käskkirjast nr. 7, 9. mail
1939. a.

Saateks.

Kahjutuli on õnnetus, mis tundidega võib hävitada selle, mida on ehitanud, kasvatanud ja hoidnud inimpõlv, olgu see siis inimese eluase, vara, mida ta vaeva ja hoolega on kokku kandnud, või riigi ja rahva üldvara — mets.

Kui kuumal selgel suvepäeval näete metsas taevasse viskuvaid suitsusambaid, kui pragisevas tulelöömas leegitseb küünlana väärtuslik kasvumets, teadke, et seal tuhastub ka osa teie varast. Kes on süüdlane? — küsite.

Süüdi on igaüks, kes hoolimatuse ja ükskõiksusega suhtub neile korraldusile, mis rahva üldhuvides on seaduslikus korras kehtima pandud. Süüdi on ka see, kes märkab teise hooletust tulega käitumises ja möödub sellest vaikides, ebateadlikku kaaskodanikku korrale kutsutama. Õigeaks mõista ei saa end ka keegi, kes on kutsutud ja seatud arendama kaaskodanikes arusaamist oma kohustustest ühiskonna vastu ja kes ei ole vaevaks võtnud näidata neid ohte, mida peab silmas pidama igal sammul, eriti metsas kuival ajal.

Mets on saanud inimesele mitte üksi tähtsaks majandusalaks, ta on vajaline ka tervishoiuliselt ja esteetiliselt. Inimese tung loodusesse on seotud nii tihedalt metsaga, et meil on raske kujutleda puhke-, ravi- ja meelelahutusekohti vabas looduses metsata. Igaüks peaks mõistma teda hinnata, hoida ja kaitsta. Elus nähtub aga sagedasti just vastupidist: metsa rüvetatakse, murtakse ja hävitatakse seal, kus teda kõige enam peaks hoidma. Suurima südamerahuga käituvad täisealised inimesed metsas tulega nagu poleks neil vähimatki aimu sellega seotud hädaohu suurusest või nagu puuduks neil üldse vastutustunne ühiskonna ees.

Suve saabudes olgu iga kodaniku teadmiseks ja hüüdsõnaks: silmad lahti ja ettevaatust! Olgu teie saatjaks igal sammul suvel metsas kümme käsku:

1. Ära suitseta kuivas metsas!
2. Ära loobi maha kustutamata tiku- ja suitsuotsi!
3. Ära tee tuld kardetavas kohas lõbu pärast!

4. Ära lahku tule juurest seda kustutamata!
5. Valva tule järele hoolega!
6. Ära jäta tuld laste hooleks!
7. Ära hinda üle oma jõudu lahti pääseda võiva tule kustutamisel!
8. Ära luba kaaskodanikku käituda tulega hooletult!
9. Märganud kahjutuld, teata sellest viivitamata kuhu vaja ja aita kogu jõuga kaasa tule kustutamisele!
10. Õpeta lapsi arusaamisele tuleohtudest metsas ja kodus!

Järgneva väikese juhise ülesandeks on levitada teadmisi, mis on hädatarvilised metsa kahjutulede vältimiseks ja edukaks võitluseks tulega.

Kodanikud, suhtuge tõsisemalt oma käitumisele metsas, pange tähele, kas te ei eksi üldise heakorra või koguni kehtivate seaduste vastu!

Õpetajad, noorsoojuhid, lastevanemad, kas te olete oma hoolealustele selgeks teinud, mida võib tekitada metsas üksainus tulesäde?

Metsaametnikud, teie ülesanded teie hoole alla usaldatud riigi ja rahva vara kaitsmisel ei ole kerged, kuid teha tuleb veel enam. Aidake kaasa tuleohtudele teadliku suhtumise kasvatamisele. Kasutage selleks juba kevadisi metsapäevi, õpetage vilumata metsatöölisi, manitsege, kus vaja, jalutajaid ja suvitajaid ja pange kardetavatesse enamkäidavatesse kohtadesse välja hoiatussildid, tahvlid ja pealkirjad.

Kevade saabudes kõigile ettevaatust, ettevaatust ja veel kord ettevaatust!

Tallinnas, aprillis 1940.

Riigimetsade Talitus.

Eesti metsavarad, võrreldes teiste põhjariikidega võrdseis kliimatingimuses, ei ole eriti suured. Siiski on mets meie suurimaid ja ühtlasi kergemini ohustatud loodusvara, mida iga kodaniku kohus on kaitsta varitsevate ohtude eest. Ajad, kus laiad laaned olid takistuseks põllukultuuri arengule, on ammu möödunud. Nüüdsel ajal talund, kes omab metsa, on jõukas, sest tal on tagavarakapital metsa näol, mida võib kasutada hädaaegadel.

Metsal, kuulugu see riigile või talundeile, on Eesti rahvamajanduses võrdlemisi tähtis koht:

1. Ennekõike kuuluvad metsasaadused tähtsaimate väljaveokaupade hulka, olles senini püsinud põllusaaduste järel teisel kohal.
2. Ehitusmaterjalina on puidul suur tähtsus. Ligemale 90% meie talundeil on hooned ehitatud puidust ja nimetamisväärne muudatuse toomine sellesse olukorda nõuab pikemat aega ja suuri jõupingutusi.
3. Rohkesti tarvitatakse puitu muudeks ehitustöödeks, nagu sildade, aedade jne. ehituseks.
4. Ligemale kolmandik Eestis töötavate ettevõtete toodangust langeb puitainet ümbertöötlevaile tööstusile tselluloosi, paberi, vineeri, tikku, mööbli, väärtna, destillatsiooni j. m. aladel. Nende tööstuste saaduste väljaveost saadud valuuta on rahvamajanduslik tulu.
5. Kütteenaina on senini puitaine olnud esikohal. Viimaseil aastail on linnades märgata teiste ainete, nagu turba-, põlevkivi-, õli- jne. küttele üleminekut, kuid puitaine tähtsus kütteenaina talumajanduses jääb püsima.
6. Ka Eesti raudteede ja laevanduse kaubaveos omavad metsasaadused õige tähtsa koha.
7. Peale eelloetletu annab mets ülapidamist ja kõrvalteenistust kümnetele tuhandetele inimestele raie-, veo-, kultuuri- ja kuivendustööde tasude näol.

Ja kõige selle juures on mets meil pidanud loovutama paremad kasvuvalad põllukultuurile. Alles jäänud kehva-

del kasvukohtadel aga enam ei tärka ega arene mets n.-ü. jumala armust, vaid vajab selleks suurt inimtööjõudu, palju hoolt, kulu ning aastakümneid. See asjaolu sunnib meid nüüdsel ajal metsa hoidma ja kaitsma. Oleme harjunud metsa olemasoluga, nagu päikese, õhu ja veega. Alles siis, kui meil teda enam ei ole, taipame me õigesti metsa väärtust, vajalisust ja asendamatust.

Metsaohud.

Nii võimas kui mets ka näib tuultes ja tormides, ometigi tabavad teda pika kasvuea kestes mitmesugused hädaohud. Neid põhjustavad kahjurid looma- ning taime-riigist ja ka loodusjõud — põud, pakane, lumi, rahe jne.

Foto A. Raukas.

Suure kuluheinaga noorendikud ja kultuurid on eriti põlemis- ohtlikud varakevadel.

Ohtlikemaks kõigist on aga kujunenud kahjutuli, mida põhjustavad inimeste hooletus või ettevaatamatus.

Liikudes kevadel metsas või heinamaal näeme kõigjal kergesti süttivat kuiva kuluheina. Eriti rohkesti leidub seda noorendikes, teede ääres ja kraavide kaldail. Suve poole, kui neis kohtades on tärganud värske rohi, on jälle mujal kuivanud metsakõdu, kanarbik ja sammal. Seega leidub kergesti süttivat materjali metsas varakevadest hilissügiseni. Sel ajajärgul väikseimgi ettevaatamatus tule käsitamisel võib põhjustada metsas laastava kahjutule.

Kahjude tekki-
mise põhjusi.

Neid on mitmeid. Enamal juhul on need ühel või teisel viisil seotud inimese tegevusega. Harva on pikne olnud kahjutule põhjustajaks.

Riigimetsade kohta peetud vastav statistika näitab järgmisi andmeid:

Aasta	Kahjutule tekkimise põhjused	Eramaadelt sisse tunginud	Raudtee vedureist süttinud	Tulega hooletult ja oskamatu ümberkäimine	Kuritahtlik süttamine	Teadmata	Kokku
1934		22	7	125	14	183	351
1935		14	6	56	17	103	196
1936		15	3	42	4	116	180
1937		8	8	51	4	95	166
1938		11	3	38	6	117	175
1939		39	5	61	8	257	370
Kokku		109 7%	32 2%	373 26%	53 4%	871 61%	1438 100%

Seega on sagedasemaks metsapõlemise tekkimise põhjuseks hooletus ja ettevaatamatus, kuid ka oskamatus tule käsitamisel. Teadmata põhjusel põlemised kuuluvad enamikus samuti eelmisse liiki, ainult selle vahega, et kahjutule tekitajat pole läinud korda kindlaks teha.

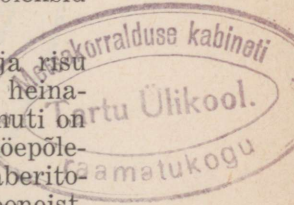
Peab oletama, et 75% metsakahjutulesid on põhjustanud hooletus. Suurima osa viimastest moodustavad kustutamata jäetud tikkude, paberossi- ja sigaretiotste mahaviskamine, mis hõõgudes pikkamisi süütavad kuiva metsaaluse kuluheina, kõdu, vare jne. Siia liiki kuulub ka tuleasemete mahajätmine, ilma et tukid ja söed oleksid hoolikalt kustutatud.

Sageli tekivad veel metsatulekahjud hagude ja risu põletamisest raiekohtadel ja metsaga piirduvail heinamail, mis on eriti hädaohtlikud tuulise ilmaga. Samuti on metsapõlemise põhjuseks kuritahtlik süütamine, söepõletamine, tõrvaajamine, püssilaskmine taku- või paberitopistega, sädemed raudteevedureist ja põlevaist hooneist. Sõja ajal võivad olla kahjutule põhjustajaks kahurimürsud ja süütepommid.

Kahjutuled metsas tekivad peamiselt kevadel, mil noor rohi pole veel suutnud kuivast kuluheinast läbi kasvada. Samal ajal teostatakse ka raiekohtade ja heinamaade risust puhastamisi enamasti põletamise teel.

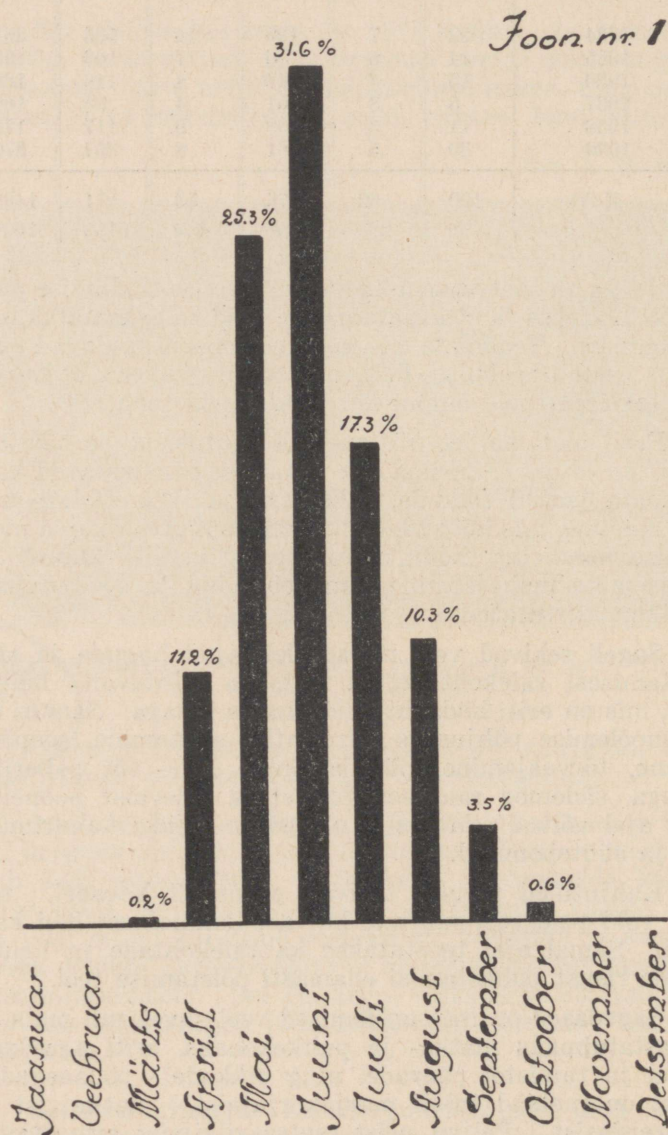
Sagedased on metsapõlemised veel suvel, mil mets on armastatuimaks matka- ja puhkekohaks, eriti aga kuumadel ja tuulistel päevadel ning pikkadel põuaaegadel. Suvel on metsad tulvil marjakorjajaist, matkajaist ja huvireislastest. Paljud neist metsasviibijaist armastavad teha vabas looduses laagri-, lõkke- või pajatuld, seejuures

Kahjutule tekkimise aeg.

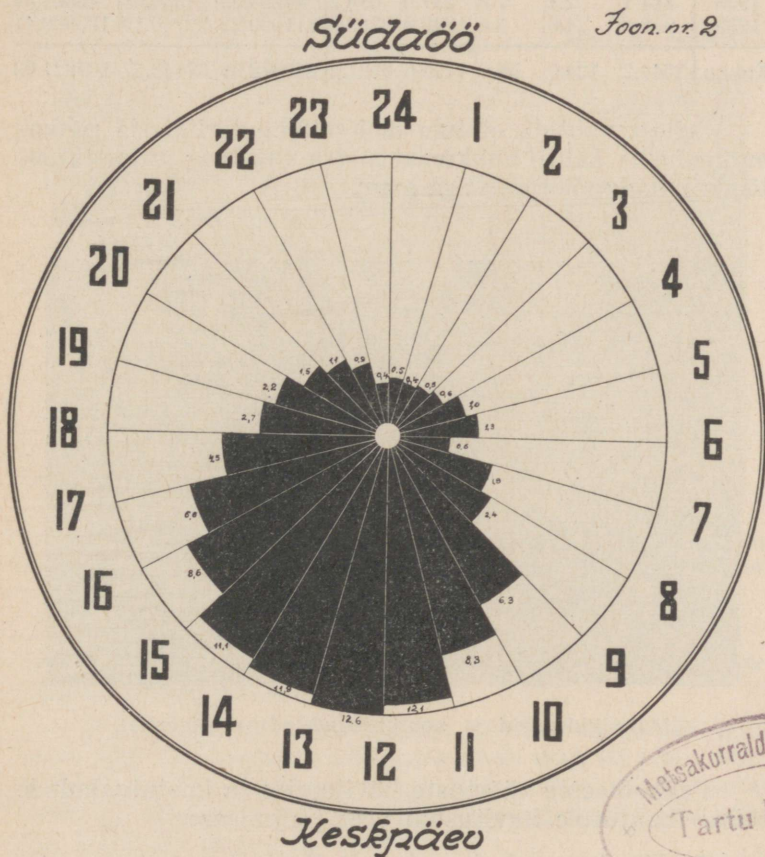

harva tarvitusele võttes ettevaatuse abinõusid tule leviku ärahoidmiseks. Lahkudes jäetakse vahest ka tuli kustutamata kui mälestus ilusast suveööst.

Riigimetsades viimase kümne (1930—1939) aasta jooksul juhtunud metsakahjutulede vahetõrje kuude kaupa näitab joonis nr. 1.

Mis puutub metsakahjutulede tekkimisse kellaegade järgi, siis peab tähendama, et neid on tekkinud küll igal kellaajal (vaata joonis nr. 2), kuid peamiseks tekkimisaajaks on olnud ikkagi keskpäev, millal hommikune kaste on juba kuivanud, tuul suurenenud ja õhuniiskus vähenenud; ka on sel ajal liiklus metsas jõudnud oma haripunkti. Vastupidi sellele on aga õhtu, öö ja varahommik vähem sobivad kahjutulede tekkimiseks.

Metsakahjutulede läbi tekitatud kahjude suurusest puudub laiematel rahvahulkadel õige ettekujutus. Erametsades olnud kahjutulede kohta puuduvad, kahjuks, andmed, kuid riigimetsades tekitatud kahjude suurust näitab alljärgnev tabel:

Kahjutulede ulatus ja suurus.

Aasta	Põlenud maa-ala suurus					Kahju suurus		
	Metsaga kaetud	Raiesikud	Lagendikud	Sood ja rabad	Kokku	Põlemisel hävinud metsa väärtus	Kustutamise kulud	Kokku
	hektaarides					kroonides		
1934	419.9	35.6	31.6	901.1	1388.2	27952.76	3679.67	31632.43
1935	304.6	46.6	0.6	374.8	726.6	28711.22	1847.04	30558.26
1936	208.4	6.8	9.2	269.0	493.4	24831.19	2108.60	27439.79
1937	258.2	8.2	4.2	564.4	835.0	32197.98	2394.24	34592.22
1938	444.1	2.2	7.9	237.0	688.2	45265.29	4333.53	49598.82
1939	912.0	24.6	3.4	1849.3	2789.8	111020.22	22780.19	133800.41
Kokku	2544.2	124.0	58.9	4195.6	6921.2	269978.66	37643.27	307621.93

Sellest nähtub, et tule läbi tekkinud riigi- ja rahvamajanduslik kahju hukkunud metsa väärtuse ja kustutustööde kulude näol on väga suur.

Foto E. Vester

Männikultuurid ja noorendikud pärast põlemist.

Peale otseste väärtuste hävitamise ja kustutuskulude seisab kahjutule hävitustöö veel järgmises:

1. Hävib peamiselt meie tuleviku lootus — noor mets, sageli ka loomuliku järelkasvuna vana metsa all.
2. Keskealised kasvuhuos olevad puistud on pinnatulegi puhul sageli pühendatud hävingule, sest tulest põdema jäädes järgnevad neis tugevad koo-reüraskite ja muude kahjurite rüüsted.
3. Põlendikel muutub võimatuks lehtpuu uuenemine juure- ja kännuvõsust.

4. Põlemisel hävib koos pinnasekattega ka huumus, mille tagajärjel halveneb pinnas, eriti kehvadel kuivadel liiv-muldadel.
5. Põlendike metsamine kuivadel liivastel maa-aladel on seotud suurte kuludega, eriti korduvate põlemiste puhul. Vajab pikki aastakümneid ja palju vaeva, et põlendikele saada rahuldav noor mets.
6. Põlemisele võib järgneda teatud tingimuste juures ka soostumine või tuiskliivade tekkimine.
7. Kahjutuli hävitab hulgaliselt linnupesi ja noori linde ning loomi.

Foto A. Raukas.

1936. a. põlendik kuival pinnasel. Põlemise tagajärjel on paljastunud kohati lahtine liiv ja pinnas võib muutuda tuiskliivaväljaks.

Kahjutuld nimetatakse vastavalt ta iseloomule maa-, pinna- või ladvatuleks.

**Kahjutule
liigid.**

M a a t u l e k s nimetatakse säärast turbakihi põlemist, kus tuli aeglaselt hõõgudes levib maa all edasi horisontaal- kui ka vertikaalsuunas. Säärasel maa-alal kasvav mets on määratud hävingule, kuna puud juurte läbi põledes kukuvad ümber ja süttivad.

Metsale see liik kahjutuld suurt hävingut ei tekita, kuna turbapinnasel kasvav mets on tavaliselt vähese väärtusega. Kuid kustutustöö on säärasel juhtumil väga raske ning kulukas ja tuli võib kanduda paremaisesse puis- tuisse.

P i n n a t u l i on sagedasim kahjutule liikidest. See levib tuulise ilmaga suure kiirusega, hävitades kuluheina, kanarbiku, sambla, metsavare, haod, põõsad ja metsanoo-

rendikud, rikkudes vanemais puistuis ka pinna lähedasi juuri ja põletades tüve allosas koort. Tagajärjeks on vanemate puistute kuivamine või kiratsemine kasvus, mis soodustab kooreüraskite rüüstet.

On aga põlemismaterjali hulk suur, võib leek ulatuda puude kuivanud allokstesse, kust see edasi kandub võrdesse, moodustades nii kõige hävitavama kahjutule liigi, n.-n. l a d v a t u l e. Säärane tuli kandub kiiresti võrast võrresse, hävitades peenemad puuosad, nagu oksad ja ladvad. Soodsal juhtumil — kõva tuul, kuiv õhk ja tihe puht-okaspuistu — võivad süttida ka tüved, kusjuures järele jäävad ainult mustad, pikemat aega suitsevad känd

Foto A. Raukas.

*Pinnatuli, kergesti üleminev ladvatuleks. Kolga metskonnas
3. mail 1939.*

nud. Kahju on seda suurem, et ladvatuli hävitab peamiselt 30—40 aasta vanust noormetsa, mille kasutamise võimalused põlemise järele on väga piiratud.

Võitlus kahjutulega.

See peab sündima kahel viisil:

- a) ettevaatusabinõude tarvituselevõtmisega kahjutulede tekkimise vältimiseks, ja
- b) otsese kustutustööga.

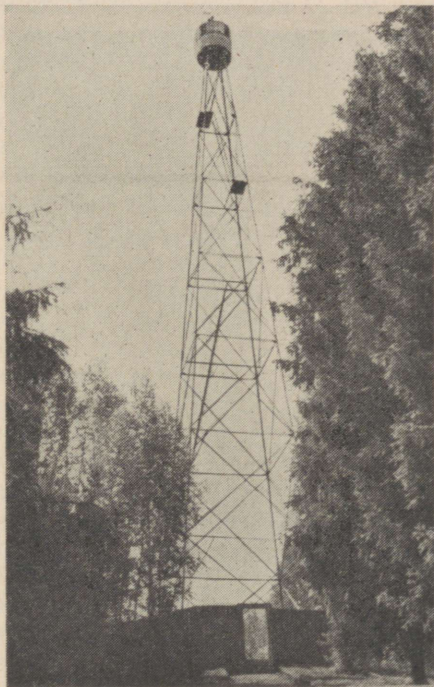
Tagajärjekam neist on esimene. Olles ettevaatlik metsas tule käsitamisel ja võttes tule leviku ärahoidmiseks tarvitusele ettevaatusabinõusid hoiaksime ära määratu rahvamajandusliku kahju. Missugused need ettevaatusabinõud õigupoolest on, seda käsitlevad lähemalt vastavad seadused, määrused ja sundkorraldused (v. lisa nr. 1, 2 ja 3). Ühtlasi on neis ette nähtud ka valjud karistused

sundnormide rikkujaile. Need sundnormid hõlmavad mitte ükski metsamaid, vaid kõiki alasid, kus põlemine taimestiku, selle jääne või maapinna kaudu võib edasi kanduda ja levida. Sellaseid maid nimetatakse põlemisohtlikeks.

Põlemisohtlikel mail tuleb tule tegemisel ja tarvitamisel ning suitsetamisel täita järgmisi nõudeid:

1. Tuletegemisel peab olema maa omaniku, kasutaja, valitseja või valve eest vastutaja luba.

Foto A. Raukas.

Tulevaatlustorn Saare metskonnas.

2. Tuletegemine on keeldud ajal ja kohtades, kus tule leviku tõkestamine ja kustutamine on raskendatud.
3. Tuletegemine võib toimuda ainult täisealiste poolt või nende juuresolekul või vastutusel.
4. Ei tohi jätta tuld valveta ja tule juurest lahkudes seda kustutamata. Tule kustutamise nõue on maksev ka suitsetamisel.
5. Tule juures peab viibima sel määral tule kustutamiseks vajaliste tööriistade ja abinõudega varus-

tatud isikuid, et nad suudaksid tule leviku korral selle viivitamata kustutada.

6. Enne tule süütamist puhastada tuldvõtvast risust ja pinnasekattest vähimalt 2 m laiune riba ümber tuleaseme, mille läbimõõt et tohi ületada 2 m.

Tuletegemine on keeldud:

1. Raiestikel, okaspuumetsades, turbarabades ja kannarbikunõmmedel, kui eesnimetatud abinõudega ei suudeta tule levikut ära hoida — aasta läbi.

Foto A. Raukas.

Tulevaatlustorn Anija metskonnas Võllaskatku vahtkonnas.

2. Noores, kuni 30 a. vanuses, lehtpuumetsas — 15. aprillist kuni 15. juunini.
3. Tugeva tuulega metsapõlemisohtlikes kohtades.

Raiekohad põlemisohtlikel maa-aladel peab 15. maiks okaspuujääneist (okstest, latvadest, koortest) puhastama, neid kas kütteks välja vedades või sel viisil laiali laotades, et need teede ja sihtide ääres ei soodustaks tule levikut.

Tekib siiski tarvidus põletada kuival ja tuulisel ajal metsale lähemale kui $\frac{1}{4}$ km kütist või kände uudismail ning lähemal kui $\frac{1}{2}$ km kuluheina või võsa, tuleb sellest vähimalt 24 tundi varem teatada politseile või metsavalveametnikele. Põletamise juures peab olema tarviline arv kustutusbinoodega varustatud isikuid, kes ei tohi lahkuda enne tule täielist kustumist. Põletatav koht tuleb ümbritseda 8 m laiuse kaitseribaga, millest 4 m laiuselt tulepoolsest äärelt on kõrvaldatud tuldvõttev risu ja kuluhein ning 4 m laiuselt väljaspoolsest äärelt on maapind puhastatud pealispinnasest.

Tulega töötavad käitised, nagu saeveskid, mis on lähemal põlemisohtlikele maadele kui $\frac{1}{2}$ km, samuti ka masinad, mis läbivad põlemisohtlikke maid ja võivad sädemeid levitada, peavad olema varustatud sädemekustutajatega.

Ettevaatuse mõttes on keeldud visata põlevaid tikku-, paberossi- ja sigariotsi kui ka puhastada põlevaid piipe kohtades, kus on kergesti süttivaid aineid, nagu õlgi, heinu, kuiva rohtu, kanarbikku, kuivi puid ja põõsaid, turvast j. m. Erti on see keeld maksev suvel. Keeld haarab enda alla ka niisugused metsamassiivides olevad või neist vahenditult mööduvad teed või sihid, mis on alla 4 m laiad ega ole kunstlikult eraldatud kaitseribadega.

Ratturid ja mootorsõidukite juhid peavad eriti tähelepanema sõidu ajal äravisatavate hõõguvate esemete võimalikke kukkumiskohti, et seeläbi vältida süttimisi. Peab tähendama, et just selle hoiatuse vastu patustatakse kõige enam. Mõnuga süüdatakse sigaretti või pabeross ja põlev tulitikk visatakse laias kaares minema. Hiljem rändab sama teed ka sigareti- või paberossiots. Kõige selle juures ei mõtelda, et kuiv kulu, sammal või metsakõdu on väga tuldvõttev, mis sageli märkamatult süttib ja varsti leegitsema lööb võimsa kahjutulena.

Heaks tõkkeks kahjutule levikule nõmmemetsades ja muudel põlemisohtlikel maa-aladel on kaitseribad maanteed ja raudteede ääres. Need on 1—1,5 m laiused vööd, mis on paljastatud mineraalpinnani; soovitav on (näit. raudtee ääres) rajada isegi kaks vööd rööbiti 10—20-m vahemaaga. Suurt abi tule leviku tõkestamisel pakuvad ka mineraalpinnani paljastatud metsasihid. Säärased kaitsevahendid on kohati tarvitamisele võetud suuremate metsaomanike poolt (näit. riigimetsades, Pärnu linnametsades), seda tööd tuleb aga veel tunduvalt laiendada. Head tõket tule levikule pakuvad ka lehtpuude vööndid teede ja sihtide ääres. Sobivaid puuliike ja asutamismeetodeid leidub iga pinnase tarvis.

Kahjutuld avastades tuleb kiiresti otsustada, kas suudetakse tuli kustutada kohal olevate inimestega või peab kutsuma abi ja kust nimelt.

Abinõud kahjutule lokaliseerimiseks.

Kui tuli pole jõudnud paisuda suureks, on mõnigi tubli kodanik või metsaametnik, haarates viivitamatult pihku roheline männi või kaseladva, suutnud tule surnuks materdada ja hoidnud ära suurema kahjutekkimise võimaluse.

Osutub aga tule kustutamine selle avastajaile üle jõu käivaks, siis tuleb sellest kiires korras teatada metsa-, politsei- või vallaametnikule või kohaliku tuletõrjeüksuse pealikule, kellede ülesandeks on kahjutule kustutamiseks jõudude organiseerimine ja nende juhtimine.

Foto E. Vester.

Tulekaitseribad — Kärkla metskonnas.

Tuletõrje seaduse järgi on igaüks, kes märkab kahjutuld, mida ta ise ei suuda kustutada, kohustatud viivitamata sellest teatama lähimale tuletõrjele või politseile. Kustutustöödest peavad osa võtma vastavate võimude nõudel kõik isikud 17—60 a. vanuseni, saades selle eest normeeritud tasu. Kustutustöödele ilmudes varustada end labidatega, kirvestega, kirkadega ja teiste kustutustöödeks vajaliste abinõudega.

Kustutustööde
juhatamine.

Kustutustööde juhatajaks on vanim ülalnimetatud kohalviibivaist ametnikest. Kõik kustutustööl viibivad isikud peavad alluma tema korraldustele. Raske on siin anda täpsemaid juhiseid kahjutule lokaliseerimiseks, sest kõik oleneb kohalikest oludest ning sõltub suurel määral kustutustööde juhataja otsustamis- ja algatusvõimest.

Üldiselt aga tuleb esimeses järjekorras kindlaks teha tule liikumise suund ja kiirus. Viimane oleneb tuule tugevusest, õhu kuivusest ja põlemismaterjalist ning kõigub

pinnatule juures vaigse ilmaga 1—2 km ööpäevas, ladvatule juures — 2—5 km tunnis, suurenedes tuule kõvenemisega. Kustutustööde teostamisel tuleb püüda ära kasutada kõiki looduslikke tõkkeabinõusid, nagu teed, jõed, kraavid, sihid jne., ning eriti energiliselt teostada kaitset kallimate ja kergemini süttivate metsaosade suhtes, nagu kultuurid, okaspuunoored, metsamaterjalide laod, puuhooned jm. Kiiremaks orienteerumiseks tarbe korral kasutada puistuplaane.

Samal ajal tuleb arvestada kohalekogunenud tööjõudude arvu ja, kui selgub, et neist on vähe tule lokaliseerimiseks, kohe ette võtta abinõud tööjõudude täiendamiseks (vaata lisa nr. 1).

Maatule vastu võitlemise ainukeseks abinõuks on kraavide kaevamine ümber põleva maa-ala. Kraavid peavad ulatuma mineraalpinnani või põhjaveeni ja olema küllalt laiad. Nad ei tohi olla tulepesale liig lähedal, vastasel korral võib juhtuda, et tuli on juba väljaspool kraave, mis pärast tehtud töö osutub asjatuks. Puud, mis asuvad kraavide läheduses, tuleb maha raiuda ja eemale kanda, muidu nad võivad olla tule edasijuhtijaiks. Samal põhjusel ei tohi raiumata jätta kraave läbivaid puujuuri.

Maatuli.

Foto A. Raukas.

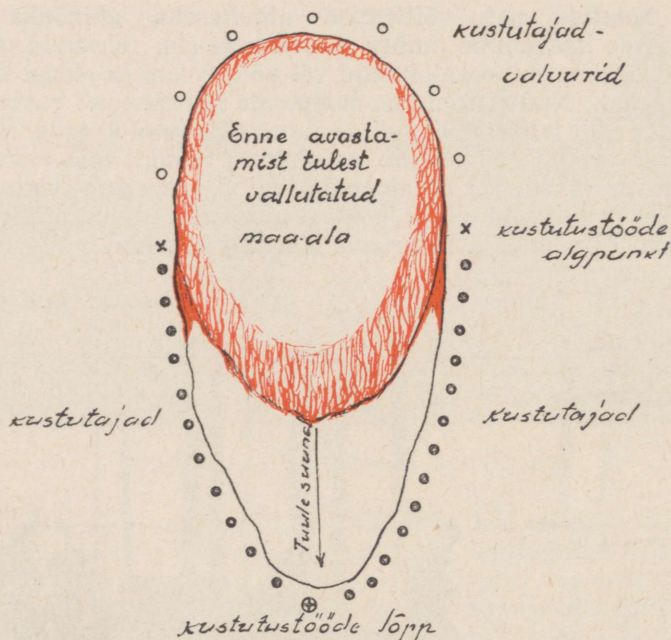
Kustutamistöö, mis paksu suitsu ja kuumaga pole kerge.

Pinnatuli on üks sagedasimaid kahjutule liike. Tekke silmapilgul tuli laieneb üksikute tulekeeltena võrdlemisi suure kiirusega, eriti aga tuule liikumise suunas. Hiljem üksikud tulekeeled laienedes liituvad katkestamatuks kõverjooneliseks tulejooneks (frondiks), mis omab muna kuju, terava otsaga tuule liikumise suunas.

Pinnatuli.

Arusaadav, et kiiremaks kahjutule likvideerimiseks on tarviline kõik abijõud juhtida sinna, kus on kõige suurem tule liikumise kiirus, s. o. allatuule. See on võimalik ainult siis, kui on tegemist väiksema kahjutulega ja suurema arvu tööjõududega. Lõõmab aga tuli juba laialt, suure leegi ja kiirusega, tuleb kustutajail asuda kahele poole kõrvale ja tulega edasi sammudes aegamööda tulejoont kiilutaoliselt kitsendada (vaata joonis 3), kuni kustumiseni.

Joon. nr 3

Lihtsaim abinõu tule kustutamiseks on tule „surnukslõõtmine“ mõne kättejuhtuva roheline leht- või okaspuu oksa või ladvaga. Seejuures ei ole otstarbekohane tule pihta lüüa otse ülalt, vaid leek tuleb lämmatada lüües tule suunas pühkimise taoliselt, kuid siiski hooga.

Edasitungiva tule summutamisele peab järgnema tulejoone puhastamine kuivast pinnase kattest ja risust kuni mineraalmaani. Seda teevad labidamehed. Tule kustutamine võib toimuda ka liiva ja mullaga, kui see on kergesti kättesaadav ja kui on küllaldaselt olemas labidaid. Ei peeta soovitavaks pealispinna katmist kuiva kihiga, kuna see võib hiljem hakata leegitsema.

On aga tulejoonele liginemine suure palavuse ja suitsu tõttu võimatu, siis asuda osa töölistega n.-n. kaitseribade valmistamisele, milleks paljastada 2—5 m laiune riba pinnase kattest. Osa töölisi jätta endiselt kahjutule külgede piirijoonele. Kaitseriba kaugus oleneb tule liikumise kiirusest, s. t. kui riba valmistamisega enne tule juure jõudmist valmis saadakse, vastasel korral osutub töö asjatuks.

Kui tuleliini laius on näit. 100 m, siis tuleb 2 m laiuse kaitseriba, s. o. 200-ruutmeetrilise maa-ala, puhastamiseks rakendada 10 töölisi, arvestades 20 ruutmeetrit töölise kohta poole tunni jooksul. Kui tule liikumise kiirus on 500 m/t, tuleb kaitseriba luua 250 m kaugusele tulejoonest, et saada kaitseriba õigeaks ajaks valmis.

Kuna aga töötamine tule lähenemisel suitsu ja kuumuse tõttu osutub raskeks või võimatuks, tuleb vahemaad pikendada umbes 50 m võrra. Ribade pikkus peab vastama vähimalt tulejoone laiusele.

Kaitseribadeks võib hea eduga kasutada metsateid, kraave ja kvartaalisihte, tarbe korral neid vastavalt ette valmistades.

Viimseks abinõuks on n.-n. vastutule tegemine. Siin peab hoolega jälgima, et see tuli ei tekitaks uut metsatulekahju. Selleks valida mõni eesolev sobiv teerada, tee, kraav või siht, mis moodustaks loomuliku kaitseriba, või luua uus kaitseriba, puhastades seda tarvilises laiuses (0,5—2 m) pinnasekattest, ja, kui on tekkinud tuuletõmme kahjutule suunas, süüdata uus pinnatuli terves pikkuses. Kasu vastutulest on ainult siis, kui see jõuab edasitungivale kahjutulele vastu küllalt kaugele kaitseribast, sest tulede ühinemisel tekib eriti tugev leek, mis võib kergesti kanduda üle kitsa põlenud riba. Kuna tule arenemine vastutuult on õige visa, on soovitatav vastutuli, põlenud riba suurendamiseks, süüdata kümmekond sammu puhastatud riba äärest eemal. Eriti valvsad peavad olema kustutajad, kes iga üle kaitseriba läinud tulekeele juba algeos peavad kustutama.

Võitlus ladvatulega on palju raskem, nõudes suurt arvu kustutajaid. See kujutab endast tulemerd paksu suitsu ja sädemete vihmaga, mis kaugele lennates tekitavad uusi kahjutulesid. Kustutustöödel peab olema eriti ettevaatlik, et mitte saada tulest haaratud.

Kustutustöödel on kaks võtet: tulejoone ette laia paljastatud sihi raiumine ja vastutule tegemine.

Sihi laius oleneb kahjutule iseloomust, kõikudes 7 m kuni 25 m. Metsakahjutulede kustutamise alal kogenute andmeil on maksimaalseks sihi laiuseks sihiäärse kõrgeima

Ladvatuli.

puu kõrgus. Tuli sihini jõudes ja mitte leides põlemismaterjali kustub või läheb üle pinnatuleks, millega võitlemine on palju kergem. Sihi kaugus tulejoonest oleneb tule edasitungi kiirusest ja ajast, mis on tarviline otstarbeka sihi õigeaegseks valmistamiseks. Puud tuleb langetada tule poole ja need võimaluse korral okstest laasida. Viimased kõrge leegi tekkimise vältimiseks kõrvale kanda.

Ka võib abi loota vastutulest, mis metsaaluse põlemismaterjali hävitab, ilma milleta ladvatuli iseseisvalt kaua püsida ei suuda. Talitusviis on samasugune kui pinnatule juures. Küllaldases kauguses tulejoonest korjata materjali vastutule tegemiseks, kasutades oksti, latvu, tuulemurru- ja -heitepuid j. m. säärast. See materjal laduda riita tulejoone pikkuselt ja riida taha valmistada kaitseriba. Niipea kui kahjutuli on lähenenud riidani sedavõrd, et tekib õhutõmme kahjutule suunas, süüdata

Foto A. Raukas.

Metsapõlemise lõpp.

Kõik suitsevad kändud, mättad jne. tulevad hoolega kustutada.

riit mitmest kohast korraga. Tõmbe kindlakstegemiseks visata õhku puulehti, paberitükke või muud kerget materjali. Kuivast materjalist tehtud riida tuli, tugeva õhutõmbe tõttu kahjutule suunas, kandub varsti okstesse ja võradesse, seega tekitades uue ladvatule, mis lähebki vastu peatulele. Kahe tule kokkupõrkel tekib tugev leek sädemete vihma ja suitsuga, mis alaneb varsti õhuhapniku puudusel, mille juurevoolu takistab tõmme ja suits. Selle järele on kerge tulest võitu saada.

Kõige paremat abi võimaldavad loomulikud tõkked heinamaade, lehtpuuvööndite, laiemate sihtide ja teede

näol. Tuleb valvata, et sädemed, mis lendavad võrdlemisi kaugele, ei tekitaks uusi kahjutule pesi.

Ühegi kahjutule juurest, kui elustuli esialgu on kustutatud, ei tohi veel kõik lahkuda, vaid peab asuma tulejoone piiride puhastamisele pinnasekattest, kustutama põlevad kannud, mättad ja lamavad puud, sest neist võib tuli edasi kanduda. Teatav arv kustutajaid tuleb jätta valveks, kes lõkkelelööva tule kustutaksid.

*

Mets on meie suurimaid varandusi. Teda nimetatakse õigusega meie „roheliseks kullaks“. Metsa asutamine ja uuendamine nõuab aga palju vaeva ja aega. Kulub pikki aastaid, mitmeid inimpõlvi, enne kui võime lõigata seda, mis kord on külvatud. Metsa suurimaks hävitajaks on kahjutuli.

Mis peaksime tegema, et ära hoida kahjutuld?

1. Kuival ajal ei tohi ise ega või lubada ka kaaslasel metsas, rabas, soos või muus põlemisohtlikes kohtades suitsetada.
2. Suitsetades käidavail metsateil hoolega jälgida, et tikud ja suitsuotsad oleksid enne mahaviskamist täiesti kustunud.
3. Ei tohi metsas kuival ajal tuld teha: noores, kuni 30 a. vanuses, lehtpuumetsas 15. aprillist kuni 15. juunini ja okaspuumetsas siis, kui lund maas ei ole.
4. Peaks aga tuletegemine olema hädatarviline, siis valida koht, mis oleks eemal noorest metsast, metsamaterjalide virnadest ja risu-, hao- ning heinahunnikuist.
5. Tulease puhastada metsakõdust kuni mineraalpinnaeni, kusjuures tuleaseme suurus peab ületama tulepesa läbimõõdu kahe- kuni kolmekordselt.
6. Tuld ei tohi jätta valveta. Tarviduse möödumisel ja kohalt lahkudes tuli kustutada. Kustutamiseks ärgu visatagu tukke ja süsi lihtsalt laiali, millega suurendatakse süttimise hädaohtu, vaid kallatagu need veega üle või kaetagu mullaga.
7. Raiekohtade puhastamine risust põletamise teel võtta ette ajal, kus pole eriti karta tule levikut, s. o. varakevadel, hilissügisel või talvel.
8. Risu põletamisest metsaga piirduvail heina- ja uudismail tuleb teatada metsaametnikele või polit-

Järelokustutus.

seile, kellede juhatusel ette võtta kõik kaitseabinõud tule leviku ärahoidmiseks. Tuulise ilmaga on tule tegemine üldse keeldud.

9. Mitte tarvitada kergesti süttivaid ja kaua hõõguvaid materjale, nagu paberit ja takke, jahipüsside laadimiseks.
 10. Kasvatada noori ja vanu ettevaatusele tulega ümberkäimisel metsas, sellega kaasa aidates meie kodumaa metsade arengule ja hüvangule.
-

Metsaseadus.

(SK XI 2, 1)

VI peatükk.

Metsakaitse eeskirjad.

Väljavõte.

§ 59. Metsaomanikud oma metsades on kohustatud hoolitsema:

- 1) et hiljemalt iga aasta 15. maiks kooritaks toored okaspuukännud ja suveks metsapiirkonda või laduplatsile jääv ümmarik okaspuumaterjal;
- 2) et õigel ajal tarvitusele võetaks vastavad kaitseabinõud metsale hädaohtlikkude putukate ja seenhaiguste levimise ja tulikahjude ärahoidmiseks.

§ 60. Kui metsaomanik või isik, kellele metsaomanik on andnud õiguse kasutada metsa, ei ole § 77 ettenähtud määrustes nõuetavaid kaitseabinõusid tarvitusele võtnud putukate ja seenhaiguste levimise ja tulikahjude ärahoidmiseks ning tema hooletuse tagajärjel võivad kahju saada teised isikud või asutused, on Metsahoiukomiteel õigus teostada tarvilikke töid metsamajanduse kapitalist selleks määratud summadega. Kulud nõutakse metsaomanikult sisse administratiiv-korras ja kantakse Metsamajanduse Kapitali arvele.

§ 61. Keelatakse tule tegemine:

- 1) metsas ja metsaga ühenduses olevail maadel, kui ei võeta tarvitusele ettevaatus- ja kaitseabinõusid;
- 2) noores, kuni 30 aasta vanuses, lehtpuumetsas 15. aprillist kuni 15. juunini ja okaspuumetsas ning raieistikkudel kuival ajal, kui lund maas ei ole. Enne tule juurest lahkumist tuleb see igal juhul kustutada.

§ 62. Kes kavatseb põletada kuival ja tuulisel ajal metsale lähemal kui $\frac{1}{4}$ km kütist ning lähemal kui $\frac{1}{2}$ km rohumaad või võsa, on kohustatud sellest varemalt teatama politseile või metsavalveametnikule. Põletamise korraldajad peavad olema kohal tarvilikkude tulekustutusabinõudega ega tohi enne tule kustutamist sealt lahkuda. Kui metsa suunas puhub tugev tuul, mis põhjustab tule edasikandmist, on põletamine keelatud.

§ 63. Raudtee vedurid ja aurujõul liikuvad masinad peavad metsa vahelistel teedel varustatud olema sädemekustutajatega või -kaitsjatega.

§ 64. Metsa või soo põlemisest on selle avastaja kohustatud teatama lähemale politsei, metsa- või omavalitsuse ametnikule, kes on kohustatud viivitamata astuma tarvilikke samme tule kustutamiseks.

§ 65. Metsapõlemiste ärahoidmiseks maksmapandud ettevaatusabinõude rakendamise otsene järelevalve on kohapealsete metsaametnikkude ning metsateenijate ja politsei ülesandeks.

§ 66. Kui metsa või soo põlemist ei ole võimalik kustutada oma jõuga või tulikahju läheduses asuvate isikute abiga, kes metsateenija vastaval teadaandel on kohustatud tulekustutamisele ilmuma, kutsub kohalik

politseiametnik, metsaülem või selle asetäitja, vallavanem või ta abi tule kustutamiseks kokku tarvilikul määral ümbruskonna elanikke.

Kui kohalikkude jõududega ei ole võimalik tuld tõkestada, on riigi-metsaülemal või vastaval omavalitsusel õigus välja kutsuda kaitsevägeosi ja kaitseliitu.

§ 67. Tulekustutamise töid riigimetsades juhatab metsaülem või ta asetäitja politsei kaasabil, kuni nende kohalejõudumiseni aga kohal olev vanem metsateenija, era- ja omavalitsuse metsades — kohal olev vanem metsateenija, tema puudumisel — politsei metsaomaniku kaasabil.

§ 68. Paragrahvis 66 tähendatud ametnikkude kutsel on kohalikud elanikud kohustatud ilmuma tulikahju kohale labidatega, kirvestega, saagidega või teiste käepärast olevate tulekustutamise vahenditega ja sealt mitte lahkuma kustutamistööde juhataja loata.

§ 69. Politsei ja metsateenijad võivad põlemise kohalt lahkuda alles siis, kui on selgunud, et põlemine likvideeritud. Tule uuesti lõkkele löömise ärahoidmiseks võib metsaülem või politsei kohale jätta erilisi valv-kondi kustutamisele ilmunud isikuist.

§ 70. Metsatulikahju kustutajaile, nende hulgas ka tuletõrje liik-meile, makstakse tasu Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud tasunormide järgi.

§ 71. Metsa või soo kustutajaile tasu maksmiseks koostab sellekohase protokoll: riigimetsa põlemisel — kohal olev vanem metsateenija, era- ning omavalitsuse metsades — vanem metsateenija või politsei. Protokolliis märgitakse isikute nimed, kellel on õigus tasu saada, nende elukohad ja tasu alla kuuluvate päevade või tundide arv. Protokollile kirjutavad alla peale koostaja veel kaks tule kustutamisel viibinud tunnistajat.

§ 72. Metsapõlemiste asjus juurdluse toimetamine, süüdlaste selgi-tamine ja vastutusele võtmine pannakse politseile, kes teostab seda metsa-ametnikkude kaasabil.

§ 73. Metsaseaduse nõuete täitmise otsene järelevalve ja metsa kaitsmine varguste, omavoliliste raiete, põlemiste, omavoliliste karjatamiste ja üldse igasuguste metsa vigastuste ja kahjude eest on metsateenijate ülesandeks neile alluvais piirkondades.

§ 77. Looma- ja taimeriigist metsakahjurite tekkimise ja levimise ning metsapõlemiste ärahoidmiseks on Põllutööministril õigus kokkuleppel Siseministriga panna maksuma määrusi, avaldades need Riigi Teatajas.

§ 78. Käesoleva peatüki eeskirjad on maksvad kõigi metsade kohta, nende suurusele vaatamata.

LISA nr. 2.

Metsapõlemiste ja taime- ning loomariigist päritolevate metsakahjurite tekkimise ja levimise ärahoidmise määrus.

(RT. 1935. 86, 723.)

Antud Põllutööministri poolt kokkuleppel Siseministriga 18. septembril 1935.

Alus: Metsaseaduse § 77 (RT 1934 — 45).

Väljavõte.

Metsapõlemised.

§ 1. Metsapõlemisteks käesoleva määruse mõttes loetakse põlemisi nii metsamaadel kui ka muudel maadel, kus põlemine taimeistiku, selle jää-nuste või maapinna kaudu võib edasikanduda ja levida. Niisugused maad on käesolevas määru-ses liigitatud metsapõlemisohtlikkudeks.

§ 2. Tuletegemisel ja tule tarvitamisel metsapõlemisohtlikkudel maa-
del tuleb pidada silmas ja täita järgmised eeskirjad:

- 1) tuletegemisel on lubatud ainult maa omaniku, selle voliniku, maa kasutaja, valitseja või valve eest vastutava isiku loaga;
- 2) tuld ei või jätta järelevalveta; tule juures peab viibima sel määral isikud, et need tule levimisohu korral selle suudaksid viibimata kustutada;
- 3) tuletegemine on keelatud ajal ja kohtades, kus tule levimise tõkestamine või tule kustutamine on raskendatud, nagu tuletegemine puude õõnsustes, seisvate või lamavate puude alla jne.;
- 4) tuletegemine võib toimuda ainult täisealiste poolt või nende juuresolekul või vastutusel;
- 5) tulega töötamist lõpetades või tule juurest lahkudes tuleb tuli täielikult kustutada. Igal juhul tuleb hoolega valvata, et tuli ei satuks põlemisohtlikku pinnakattesse või pinda. Samu nõudeid peab täitma ka suitsetamisel.

§ 3. Tuletegemisel eriti põlemisohtlikul ajal või kohal peab lisaks eelmise paragrahvi (§ 2) eeskirjadele täitma veel järgmised nõuded:

- 1) maapind tuleb puhastada tuldvõtvast risust ja pinnakattest vähemalt 2 m laiuselt ümber tulease;
- 2) tulease ei või olla üle 2 m läbimõõdus;
- 3) tule levimise ärahoidmiseks peab kohapeal valmis hoidama tulekustutamiseks vajalikke tööriistu ja abinõusid.

§ 4. Kuival ajal, kui maapind ei ole kaetud lumega, on tuletegemine keelatud:

- 1) raieistikkudel, okaspuumetsades, kõrgrabadel (turbasoodel), kanarbikunõmmedel ja teistes metsapõlemisohtlikkudes kohtades, kus tule levimist §§ 2 ja 3 nimetatud abinõudega ilmselt ära hoida ei suudeta, — aasta läbi;
- 2) noores, kuni 30 a. vanuses, lehtpuumetsas — 15. aprillist kuni 15. juunini;
- 3) tugeva tuulega metsapõlemisohtlikkudes kohtades.

§ 5. Raiekohad, kui nad asuvad metsapõlemisohtlikkudel maadel, peab iga aasta hiljemalt 15. maiks okaspuujäänustest (okstest, latvadest, koordest) puhastama või viimased sel viisil kokku panema, et nad võimaliku metsapõlemise korral tule levimist ei soodustaks ja kustutamistööd ei takistaks.

§ 6. Kütisetege mine, kuluheina või võsa põletamine, ülesjuuritud maa-alade või raieistikkude ülepõletamine ja muud selletaolised põletamised, kui kütisetege mine sünnib lähemal kui $\frac{1}{4}$ km ja tuletege mine maa-alade ülepõletamiseks lähemal kui $\frac{1}{2}$ km kaugusel metsapõlemisohtlikkudest maadest, on lubatud järgmistel tingimustel:

- 1) tööde korraldaja on kohustatud hiljemalt 24 tundi enne töö algust sellest ette teatama Metsaseaduse § 62 ettenähtud valveametnikkudele ja põlemisohtlikkude maade omanikule, valitsejale või valve eest vastutavale isikule;
- 2) põletatav koht või maa-ala tuleb ümbritseda 8 meetri laiause kaitseribaga, millest 4 m laiuselt tulepoolselt äärelt on kõrvaldatud oksad, kuluhein ja muu tuldvõttev risu, ning 4 m laiuselt välis- poolselt äärelt on maapind ümber pööratud, küntud või kaevatud;
- 3) põlemise juures peab viibima sel määral täisealisi tulekustutusabi- nõudega varustatud isikuid, et nad levimisohu korral tule suu- daksid viibimata kustutada;
- 4) tugeva tuulega on põletamine keelatud, kui tuule suund on metsa- põlemisohtliku maa-ala sihis;
- 5) tuletegemise kohalt ei või lahkuda enne tule lõplikku kustutamist;
- 6) Metsaseaduse § 65 ettenähtud järelevalveametnikkude nõudmisel on põlemise korraldaja kohustatud peale tule kustutamist kohale jätma tulevahid.

§ 7. Tulega töötavad käitised, nagu saeveskid, söepõletamise ahjud, destillatsioonitööstused jne., töötades metsapõlemisohtlikkudel maaladel või neile lähemal kui $\frac{1}{2}$ kilomeetrit, peavad olema varustatud seadistega, mis teevad võimatuks sädemete levimise. Nende käitiste omanikud või vastutavad juhatajad on kohustatud täitma kõiki maaomaniku, valitseja või valveest vastutava ametniku poolt teatavaks tehtud nõudmisi tulehädahoju vältimiseks ja tarvitusele võtma sellekohaseid täiendusi sisseseadetes.

§ 8. Metsapõlemisohtlikke maa-alasid läbistavatel teedel liikuvad masinad, mis võivad levitada sädemeid, peavad olema varustatud seadistega, mis kõrvaldavad sädemete levimise võimaluse.

LISA nr. 3.

Politseitalituse direktori käskkiri nr. 7.

Tallinnas, 9. mail 1939.

Väljavõte.

§ 1.

Iga aasta hävineb hulk meie rahva varandust kahjutule läbi. Kahjutulede tekkimise peamised põhjused on hoolimata ettevaatamatus tulega ümberkäimisel ja seaduse ning määruste eeskirjade mittetäitmine.

Kuna kevadisel kuival ajal on jällegi märgata kahjutulede sagenemist, eriti maal taludes, tööstustes, metsades ja rabades, siis teen ülesandeks politseile ja tuletõrjele meele tuletada elanikkonnale ja vastavatele isikutele kahjutulede vältimiseks ja tuleohu vastu võitlemiseks antud eeskirju ja valvata nende täitmise üle.

Eriti pean vajalikuks juhtida tähelepanu alljärgnevatele seaduste eeskirjadele:

1) Sundmäärus tuleõnnetuste vastu võitlemiseks.

(Vastuvõetud kõigilt maavolikogudelt.)

§ 3. Keelatakse jätta järelevalveta lahtist tuld ahjudesse ja pliitide alla, eriti vihtlemissaunadesse, kuivatustaredesse, pesu- ja sepikodadesse, kui ka sütega köetavaid tee- ja kohvimasinaid ning triikraudu eluruumidesse, koridoridesse, eeskodadesse, trepikodadesse, treppidele, töökodadesse, kuuridesse ja mujale, kus väljakukkuvad põlevad söed ja väljalendavad sädemed võivad langeda tuldvõtvale ümbrusele ning süüdata selle põlema.

Samuti keelatakse jätta järelevalveta lahtise taeva alla tehtud tuld, olgu see metsas, karjamaal, väljal või mujal; lahkudes jälgitagu hoolega, et tehtud tuli oleks täielikult kustunud.

§ 4. Keelatakse visata põlevaid tiku-, paberossi- ja sigariotsi kui ka puhastada põlevaid piipusid kohtades, kus on kergesti süttivaid aineid, nagu õled, heinad, valminud vili, kuiv rohi ja kanarbik, kuivad puud, põõsad, turvas ja muud sarnased. Eriti maksab see keeld metsakohtades suveajal.

§ 6. Keelatakse tuletegemine väljas hoonete ja kergesti põlevate ning süttivate ainete hoiukohtade juures lähemal kui 35 m.

§ 7. Keeta ja valmistada tõrva ja muid tulehädasohtlikke aineid võib ainult tulekindlates ruumides; erandina võib seda teha ka väljaspool, kuid vaikselt ilmaga ja vähemalt 25 meetri kauguses hoonetest, puuriitadest, hao-, turba-, õle- ja heinakuhjadest, risuhunnikutest, valminud viljapõldudest, metsast ja turbarabadest.

§ 8. Aurukatelde korstnad olgu töötamisel varustatud korrapäraste sädemetepüüdjatega või sädemekustutajatega. Valvatagu hoolega, et juhuslikult väljalendavad tulesädemed ei tekitaks tuleõnnetust. Töötava aurukatla juures olgu tulekustutusabinõud, kas harilik tuletõrjeprits või vähemalt hüdropult, mis täidetud veega, või üks täidetud keemiline käsitulekustutaja.

§ 9. Tuleõnnetuste, iseäranis metsapõlengute, ärahoidmiseks varustatagu sädemeid andvate jõuvankrite ja muude masinate korstnad korrapäraste sädemetepüüdjatega (näit. tiheda traatvõrguga) ja ahjude ning tuhakastide ukseid olgu terved; hoonetest, metsadest ja turbamaadest mööda või läbisõidul hoolitsegu juhid, et ei lendaks tulesädemeid ega küttekoldest ei kukuks välja põlevaid küttejätiseid.

§ 12. Keelatakse tulevärgi tegemine metsas kui ka hoonetest ja kergesti põlevate ning süttivate ainete hoiukohtadest lähemal kui 35 m.

3) Tuletõrje seadus.

§ 24. Igaüks, kes märkab kahjutuld, mida ta ise ei suuda kustutada, on kohustatud viivitamata sellest teatama lähemale tuletõrjele või politseile.

§ 29. Kui tuletõrjejõududest ei jatku suurema hädaohu kõrvaldamiseks, võtavad kustutus- ja päästetöödest osa vastavates seadustes ettenähtud korras kaitseväge ja kaitseleit. Samuti on suurema kahjutule korral politsei nõudel kohustatud kustustus- ja päästetöödest osa võtma elanikud 17—60 a. vanuses.

4) Kriminaalseadustik.

§ 235. Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad:

- 1) ettevaatusabinõude kohta tulikahju vastu või tulega või kergesti süttiva ainega ümberkäimisel;
- 2) kaasaaitamise kohta tulikahjude kustutamisel;
- 3) kergesti süttivate ainete, välja arvatud mineraalõlid, valmistamise, hoidmise, vedamise, väljalaadimise või müügi kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle 2 nädala või
rahaträhviga mitte üle 50 krooni.

§ 237. Süüdlast selles, et ta:

- 1) suitsetas tubakat seesuguses kohas, kus sarnane suitsetamine keelatud seadusega või sundmäärusega;
- 2) suitsetas tubakat hoolimata suitsetamise keelu kohta väljapandud hoiatusest, kusjuures säärane suitsetamine ähvardas tekitada tulikahju ja plahvatuse hädaohu, karistatakse

rahatarhviga mitte üle 10 krooni.

Kui tubaka suitsetamine seesuguses kohas, kus sarnane suitsetamine keelatud seadusega või sundmäärusega, ähvardas tekitada tulekahju või plahvatuse hädaohu, siis karistatakse süüdlast:

trahviga mitte üle 50 krooni.

§ 238. Kes seadusega või sundmäärusega kohustatud teatama tekinud tulekahjust ja süüdlane selles, et ta seda kohust ei täitnud õigel ajal, karistatakse:

rahaträhviga mitte üle kahekümne viie krooni.

§ 534. Süüdlast võõra metsa, turbaraba, puude, kauba, põllumajandussaaduste, hoonete jne. ettevaatamatus rikkumises süütaamisega, karistatakse:

arestiga mitte üle 6 kuu või
rahaträhviga mitte üle 500 krooni.

Käesoleval aastaajal asetleidvad arvukad talude, tööstuste, metsade ja rabade põlemised nõuavad tuletõrjelt suuremat tegevusvalmisolekut.

Selle teostamiseks panen ette järgmist:

- 1) Linnades ja ohtlikkudes piirkondades maal hoida kuival ajal osa kohalikku tuletõrjet tegevusvalmisolekus, eriti aga laupäevadel ja pühade eelpäevadel, pühapäevadel ja pühadel ning esmaspäevadel ja pühade järelpäevadel, kuna nendel päevadel on senini olnud rohkesti kahjutulesid. On vajalik, et valmisoleku üksused häire korral jõuaksid kahjutule kohale kõige lühema ajaga ja kõige hädavaajalikkumate kustutusriistadega.
- 2) Kui tuletõrje sõidukitest häire korraks ei jatku tuletõrje valmisoleku üksuste kiireks edasitoimetamiseks, siis tuleb juba aegsasti kokku leppida vajalikkude veoautode saamiseks.
- 3) Tõhusa valmisoleku teenistuse organiseerimist ja valmisolekuüksuste vahetamist korraldada tuletõrjebrigaadi-, divisjoni- ja kompanii pealikutel, ühiselt politsei võimudega ja metsaametkonnaga.
- 4) Kohalikule politseile ja metsavalveametnikule tuleb teha teatavaks, missugustes omavalitsuste piirkondades on tegevusvalmis tuletõrjeüksused.
- 5) Tuletõrje valmisolekuüksustel tuleb korraldada side lähema telefonikeskjaamaga.

Joh. Sooman,
Politsei direktor
